

[Schmidt.]

fra, men Kærnepunktet er dog, at en Folkegruppe har Frihed til at ordne sine kulturelle Forhold, som udspringer af dens særlige Folkekarakter, ved dens egne Organer under Statens Tilsyn. Det er kun at følge Naturens Lov og at give hvert Folk sin Ære, naar man anerkender dette. Det gælder derfor ikke alene i Forholdet mellem Tyskland og Danmark, men det burde gælde mellem alle de europæiske Folk. Danmark har før gjort os Indrømmelser, der maaske praktisk betød mere for os end dette med Skolekommissioner og Skoletilsyn. Jeg tænker f. Eks. paa dengang, da den oprindelige Bestemmelse om Oprettelse af tyske Skoleklasser i en Kommune, naar 20 pCt. af Forældrene med mindst 10 skolepligtige Børn ønskede det, blev udvidet til, at det samme gjaldt, naar Procenttallet af Forældre laa under 20, men der var mindst 24 skolepligtige Børn — eller paa Bestemmelsen om, at en Kommune med en tysk Skole var pligtig til at tage mod Børn fra andre Kommuner, hvor der ikke fandtes en tysk Skole. Saadanne Bestemmelser har faktisk haft ikke saa ringe Betydning for det tyske Skolevæsen. Og dog har et Skridt i Retning af at give os Frihed i den kulturelle Selvførelse mere at sige. Man kan ikke ordne alle nationale Forhold saaledes, som det er sket med Østrig eller Sudetlandet. Vistnok de fleste Steder i Europa maa man vælge som een brugelig Vej at give kulturel Selvførelse. Hvis Danmark gjorde et Skridt i denne Retning, var det et Bidrag til Ordning af de nationale Gen-sidighedsforhold. Jeg maa ved denne Lejlighed fremhæve, at det er et Krav, som vi har stillet, saa længe vi har været under Danmark, et Krav, som ogsaa alle andre nationale Mindretal i Europa gør til deres. Desto mere vil vi vel kunne vente, at det bliver opfyldt.

Den værste Hindring for, at Forholdene i Nordslesvig kan falde til Ro, er dog den økonomiske Usikkerhedstilstand, især at Landmændene, ogsaa de flittige og dygtige, ingen Tryghed har for, at de kan blive ved deres Ejendomme. Det er ikke blot en usund, men ogsaa en farlig Tilstand netop i et Grænseland. Jeg ved godt, at det er galt i den Henseende over hele Landet, men det er ubestridt og flere Gange efter-

vist ogsaa af mig, at det er værst i Nordslesvig. Jeg skal ikke gentage disse Oplysninger, men kun fremhæve, at Utrygheden ikke er vigende, men til Trods for den gode Høst stigende, saaledes som det f. Eks. finder Udtryk i den voksende Kapitalfor-skydning fra Land til By og en snart fuld-stændig Mangel paa Reserver hos Land-mændene. Det har derfor længe været klart, at der her maatte ske en fuldkommen Strømkæntning, thi alle Lapperier har den kranke Skæbne, at de nok kan bøde paa en eller anden Skade i en kortere Tid, men at Ondet alt imens breder sig videre.

Jeg har før fremhævet, at Regeringen efter min Overbevisning ser rigtigt i det, at en Gældssanering maa gennemføres, og at muligvis Konjunkturten kan være et godt Middel til at hjælpe til et sundere Forhold, Prisreguleringer kan være nødven-dige, m. m., men det allerførste maa være, at den Fart, Udviklingen nu tager, maa standses, og at der sættes en forsvarlig Stopper for den, saa Forholdene ikke forbliver saa utrygge som nu. Jeg har atter og atter anbefalet og krævet et Moratorium med det Maal under Moratoriets Frist at træffe de Anordninger, der kan skaffe nogenlunde Tryghed for Familien, at den kan blive ved Ejendommen. Det er det Princip, man maa følge. At det kan lykkes, har Tyskland givet Beviset for. Det er vistnok for Danmark en vanskeligere Opgave, end det var for Tyskland, fordi Gældsbyrden er højere og Afsætningsmulighederne mere usikre, men des vigtigere er det, at der tages fat. Desuden har jeg gentagne Gange gjort opmærksom paa og vil gøre det ved denne Lejlighed endnu en Gang, at det netop for et Grænseland har afgørende Betydning, fordi den nationale Jordkamp alene paa den Maade nogenlunde kan standses, naar Ejendomme forbliver i Familiens Eje. I Tyskland har Arvegaardsloven været en Mærkepæl for et nyt Afsnit i Bondens Historie. I Danmark burde Mindet om Stavnsbaandsløsningen give Anledning til at forhindre, at det, der dengang var en Befrielse og Velsignelse, udvikler sig til en ny Trældom.

Det er aldeles ingen tom Frase, naar jeg udtaler mig saaledes. Dette stolte Minde har virkelig sat Tankerne i Bevægelse, og jeg har været meget glad for at stifte